

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»

**Програмні вимоги до вступного фахового випробування
для абітурієнтів на здобуття освітнього ступеня «Магістр»
за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура)**

Пояснювальна записка

Програмні вимоги до вступного фахового випробування розроблені для абітурієнтів для абітурієнтів на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура), базуються на державному стандарті освіти з підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» 6.010201 «Фізичне виховання»*, навчальному плані підготовки бакалаврів 6.010201 «Фізичне виховання»*, навчальних програмах дисциплін, сучасних методик, технологій, останніх вимог до професійної підготовленості фахівців з фізичного виховання та Положенні про кредитно-модульну систему організації навчального процесу затвердженому ДЗ «Південноукраїнським національним педагогічним університетом імені К.Д. Ушинського». До участі у вступному іспиті допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом освітнього ступеня «Бакалавр» 6.010201 «Фізичне виховання»* чи здобули диплом освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» за спеціальністю 7.01020101 «Фізичне виховання»*.

Мета вступного іспиту – відбір абітурієнтів для навчання за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) для здобуття освітнього ступеня «Магістр».

Завдання іспиту:

1. Оцінити рівень теоретичної, методичної і практичної готовності абітурієнтів щодо застосування наукових положень з організації і використання методів і засобів фізичного виховання в освітніх установах.

2. Виявити ступінь професійної готовності з умінь аналізувати та систематизувати отримані знання і навички з фізичного виховання. 3. Визначити ступінь сформованості професійних компетенцій у сфері фізичного виховання. Виходячи з кваліфікаційної характеристики, освітньої програми підготовки бакалаврів та спеціалістів з фізичного виховання, сучасних методик, технологій, тенденцій, вимог до фахівців галузі, абітурієнт повинен продемонструвати: розуміння соціальної значущості своєї майбутньої професії, мотивацію до виконання професійної діяльності; здатність аналізувати соціально-значущі проблеми і процеси, виявляти суть проблем, що виникають в ході професійної діяльності; володіння в своїй професійній діяльності сучасними методиками і технологіями; володіння сучасними методиками наукових досліджень у фізичному вихованні; здатність застосовувати сучасні методи оцінки явищ і процесів; здатність здійснювати професійну фізкультурно-оздоровчу, спортивно-масову та здоров'язбережувальну діяльність в сфері освіти; здатність здійснювати координацію і взаємодію фахівців у галузі консультативно-просвітницької діяльності; виконання основних етапів системного аналізу, моделювання; опрацювання, розробки та впровадження фізкультурно-оздоровчих та спортивно- масових програм; застосування інтерактивних методів навчання; застосування відомих моделей для створення програм підготовки у галузі фізичного виховання. Вступний іспит передбачає проведення письмового тестування, яке містить 48 запитань із чотирма варіантами відповідей. Абітурієнту необхідно, обрати одну, а в деяких випадках можливо кілька правильних відповідей. Від кількості правильних відповідей залежить підсумкова сума балів із вступного випробування. Питання, які містить письмове тестування передбачають виявлення знань випускників-бакалаврів з фізичного виховання з циклів навчального плану гуманітарної та соціально-економічної підготовки, природничо-наукової підготовки, професійної та практичної підготовки.

Абітурієнтам під час підготовки до випробування особливо слід звернути увагу на змістовні модулі таких дисциплін навчального плану, як Вступ у спеціальність, Теорія і методика фізичного виховання, Педагогіка, Педагогічна майстерність, Основи безпеки

життєдіяльності та валеології, Організація і методика оздоровчої фізичної культури, Управління у сфері фізичного виховання, Фізіологія людини, Основи наукових досліджень у фізичному вихованні та спортивно-педагогічні дисципліни. Програма вступних випробувань для вступників за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) для здобуття освітнього ступеня «Магістр», передбачає проведення письмового тестування, які містять по 48 питань із чотирма варіантами відповідей. Абітурієнту необхідно, обрати одну, а в деяких випадках можливо кілька правильних відповідей. Від кількості правильних відповідей залежить підсумкова сума балів із вступного випробування.

Питання, які містить письмове тестування передбачають виявлення знань випускників-бакалаврів 6.010201 Фізичне виховання* з циклів навчального плану гуманітарної та соціально-економічної підготовки, природничо-наукової підготовки, професійної та практичної підготовки. Абітурієнтам під час підготовки до випробування особливо слід звернути увагу на такі дисципліни, як Теорія і методика фізичного виховання, Педагогіка, Філософія, Психологія фізичного виховання, Методологія педагогічних досліджень фізичного виховання і спорту, Валеологія, Організація і методика оздоровчої фізичної культури, Фізіологія людини, Гігієна та спортивно-педагогічні дисципліни також слід звернути увагу на самостійне ознайомлення з ключовими поняттями Педагогіки вищої школи, Теорії і методики оздоровчої фізичної культури, Теорії і методики спортивної підготовки.

Надаємо орієнтовну тематику для фахового випробування щодо вступу за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) для здобуття освітнього ступеня «Магістр».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Предмет і зміст теорії і методики фізичного виховання.

Термінологічний апарат (фізична культура, фізичне виховання, фізична освіта, фізичний розвиток, фізичні якості, фізичний стан, фізичне здоров'я, фізична працездатність, фізична підготовка і фізична підготовленість, фізична рекреація, фізична реабілітація, фітнес, рухова активність, норма).

Тема 2. Педагогічний процес в сфері фізичного виховання.

Характеристика фізичного виховання як педагогічного процесу. Теоретичні основи фізичного виховання як педагогічного процесу. Спеціальні компоненти педагогічного процесу фізичного виховання. Поняття «засоби» фізичного виховання. Методи фізичного виховання та їх характеристика. Методи повідомлення нових знань, методи практичного виконання фізичних вправ, методи контролю і самоконтролю, методи організації тих, що займаються. Принципи педагогічного процесу.

Тема 3. Засоби і методи фізичного виховання. Техніка фізичних вправ.

Фізичні вправи – основний засіб фізичного виховання. Структура, форма, зміст, класифікація фізичних вправ. Чинники, які обумовлюють вплив фізичних вправ на організм тих, що займаються. Оздоровчий ефект засобів фізичного виховання. Оздоровчі сили природи та гігієнічні чинники як засоби фізичного виховання. Техніка фізичних вправ. Поняття техніки, основи техніки, основний механізм техніки, деталі техніки. Структурні характеристики рухових дій (кінематичні, динамічні та ритмічні характеристики).

Тема 4. Навантаження та відпочинок взаємопов'язані компоненти виконання фізичних вправ.

Поняття «навантаження» в фізичному вихованні. Характеристика видів та сторін навантаження. Обсяг, інтенсивність. Інтервали відпочинку між навантаженнями. Регулювання навантаження – збільшення та зменшення, яке забезпечується різними факторами. Об'єктивні показники навантаження. Показники ЧСС під час навантажень. Контроль за навантаженням. Щільність уроку фізичної культури, її види та засоби регулювання. Види зайнятості учнів на уроці фізичної культури, що обумовлюють щільність уроку. Методи визначення щільності. Компоненти, які впливають на щільність уроку. Види та засоби контролю щільності. Методика складання графіку зайнятості та показників ЧСС під час уроку фізичної культури.

Тема 5. Загальна характеристика навчання руховим діям.

Методологічні основи теорії навчання руховим діям. Педагогічні та фізіологічні основи навчання руховим діям. Предмет та задачі навчання в фізичному вихованні. Особливості процесу навчання руховим діям. Рухові уміння та навички, їх характеристика (особливості, значення та закономірності формування).

Тема 6. Структура процесу навчання руховим діям. Початковий етап навчання руховим діям.

Передумови успішного засвоєння техніки рухливих дій. Структура процесу навчання руховим діям. Етапи навчання та їх мета. Початковий етап навчання руховим діям. Мета, задачі, шляхи створення уявлення про рухові дії, шляхи початкового практичного засвоєння рухових дій. Помилки, їх причини та засоби усунення. Навантаження і відпочинок на етапі початкового навчання.

Тема 7. Етап поглибленого навчання та вдосконалення рухових дій.

Характеристика етапу поглибленого навчання і вдосконалення рухових дій. Спрямованість, задачі етапу поглибленого навчання. Особливості методики. Навантаження і відпочинок на етапі поглибленого навчання. Спрямованість і задачі етапу вдосконалення рухових дій. Попередження і усунення помилок. Перебудова техніки рухових дій. Причини, що потребують перебудови техніки рухових дій. Контроль за освоєнням техніки рухових дій.

Тема 8. Загальні основи розвитку рухових якостей.

Загальні поняття про рухові якості. Основи методики розвитку рухових якостей. Послідовність дій педагога при розвитку рухових якостей. Загальна характеристика силових здібностей та методика їх розвитку якостей. Поняття «швидкісні якості», елементарні форми прояву, засоби та методика розвитку, швидкісних якостей. Чинники, що обумовлюють швидкісні якості. Контроль за рівнем швидкісних якостей. Витривалість як фізична якість, види витривалості, фактори, що обумовлюють прояв витривалості, засоби і методи розвитку витривалості. Контроль за рівнем витривалості. Характеристика гнучкості, види і чинники, що обумовлюють гнучкість. Засоби і методи розвитку гнучкості. Контроль за рівнем розвитку гнучкості. Координаційні здібності: види, засоби, чинники, які обумовлюють прояву, методи і контроль за рівнем прояв.

Тема 9. Форми організації занять в фізичному вихованні.

Значення організаційних аспектів успішного рішення задач фізичного виховання. Поняття “зміст”, “форма”, “система занять” в фізичному вихованні. Одиниця системи занять у фізичному вихованні та оздоровчому тренуванні – тижневий цикл. Загальна класифікація форм занять: урочні, позаурочні. Динаміка фізичної працездатності – теоретична основа побудови занять з фізичного виховання. Типова структура занять фізичними вправами. Класифікація та ознаки позаурочних форм занять. Методи організації занять.

Тема 10. Урок – основна форма організації занять у фізичному вихованні.

Урочні форми як основні форми занять, які дозволяють створити необхідні умови щодо ефективного навчання руховим діям і впливають на функціональні здібності організму. Ознаки уроку. Класифікація занять урочного типу. Типова структура уроку. Організація та послідовність вирішення задач основної та заключної частини уроку.

Тема 11. Методика планування навчальної роботи з фізичного виховання у загальноосвітньої школі. Контроль на уроках фізичної культури.

Види планування та основні документи планування навчально-виховної роботи з фізичного виховання в загальноосвітній школі. Програма – головний документ планування роботи з фізичної культури у школі. Облік, види обліку в фізичному вихованні: попередній, поточний та підсумковий. Документи обліку в фізичному вихованні.

Тема 12. Соціальні і особисті потреби школярів в руховій активності. Норми рухової активності дітей і підлітків.

Фактори, що впливають на формування мотиваційних установок по руховій діяльності школярів. Біологічна потреба організму в руховій активності. Причини виникнення гіпокінезії. Вплив на організм дитини низького рівня рухової активності. Норми рухової активності дітей і підлітків.

Тема 13. Основи методики фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку.

Взаємозв'язок дошкільного і шкільного ланок фізичного виховання. Завдання і засоби фізичного виховання в молодшому шкільному віці. Особливості розвитку дитячого організму в молодшому шкільному віці. Особливості методики фізичного виховання молодших школярів.

Тема 14. Основи методики фізичного виховання дітей середнього шкільного віку.

Завдання і засоби фізичного виховання в середньому шкільному віці. Особливості розвитку дитини в середньому шкільному віці. Особливості методики фізичного виховання в середньому шкільному віці.

Тема 15. Основи методики фізичного виховання дітей старшого шкільного віку.

Завдання і засоби фізичного виховання в старшому шкільному віці. Особливості розвитку дитини в старшому шкільному віці. Особливості методики фізичного виховання в старшому шкільному віці.

Тема 16. Методика оцінки фізичного розвитку і фізичної підготовленості школярів та молоді.

Загальні поняття про методи і методику досліджень в фізичному вихованні. Методика оцінки рівня фізичного розвитку дітей шкільного віку. Методика оцінки рівня фізичної підготовленості дітей шкільного віку. Значення контролю за динамікою фізичної підготовленості дітей шкільного віку.

**Таблиця відповідності результатів до вступного фахового випробування
щодо вступу за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) для
здобуття освітнього ступеня «Магістр» значенням 200-бальної шкали**

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Кількість правильних відповідей	Кількість балів
48	200	26	156
47	198	25	154
46	196	24	152
45	194	23	150
44	192	22	148
43	190	21	146
42	188	20	144
41	186	19	142
40	184	18	139
39	182	17	136
38	180	16	133
37	178	15	130
36	176	14	127
35	174	13	124
34	172	12	121
33	170	11	118
32	168	10	115
31	166	9	112
30	164	8	109
29	162	7	106
28	160	6	103
27	158	5	100

ЛІТЕРАТУРА

до програмних вимог зі вступного фахового випробування щодо вступу за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) для здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Базова література:

1. Башавець Н.А. Фізичне виховання у питаннях, відповідях та методичних рекомендаціях (основи здоров'язбереження). Одеса, Печатный дом, 2013. 352 с.
2. Бріжатиий О. В. Основи наукової підготовки майбутнього вчителя фізичної культури : навч. посіб. для спец. «Фізичне виховання» Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2011. 249 с.
3. Горбунов Г.Д. Психопедагогика спорта: учебное пособие для вузов. М. : Советский спорт, 2007. 295 с
4. Гринченко І.Б. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання : досвід європейських країн *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2014. Вип. 42. С. 39-50
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. К. : Академвидав, 2004. 352 с.
6. Захаріна Є.А. Аналіз професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в Україні та США *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету* (Педагогічні науки). Бердянськ : БДПУ, 2012. № 1. С. 116-123.
7. Захаріна Є.А. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до позакласної та позашкільної оздоровчо-виховної роботи : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2012. 440 с.
8. Клопов Р. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту із застосуванням інформаційних технологій: теорія і практика : [монографія] Запоріжжя : Вид-во Запорізького національного ун-ту, 2010. 386 с.
9. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підручник [для студ. вузів фіз. вихов. і спорту]: В 2 т. К.: Олімпійська література, 2008. Т. 2. Методика фізичного виховання різних груп населення. 2018. 368 с
10. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання Т. 1: Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. К.: В-во НУФВСУ «Олімпійська література», 2012. 391 с.
11. Круцевич Т.Ю., Пангелова Н.С., Кривчикова О.Д. Теорія і методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 т. К. : Національний університет фізичного виховання і спорту України, вид-во «Олімп. Л-ра», 2017. 382 с.
12. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / упоряд. Гриневич Л. [та ін.]. Київ : МОН України, 2016. 34 с.
13. Папуша Г. П. Теорія і методики фізичного виховання у схемах і таблицях : навчальний посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. 128 с.
14. Педагогика физической культуры: учебник / под ред. В. И. Криличевского, А. Г. Семенова, С. Н. Бекасовой. М. : КНОРУС, 2012. 320 с.
15. Педагогика физической культуры и спорта: учебник / под. ред. С.Д. Неверковича. М. : Физическая культура, 2006. 528 с.
16. Педагогіка фізичної культури: навч. посібник / Г. П. Ковальчук, В. В. Присакар. Кам'янець-Подільський : Вид. ПП Зволейко Д. Г., 2012. 424 с

17. Пехота О. М. Основи педагогічних досліджень: від студента до наукової школи : навчально-методичний посібник. Миколаїв : Іліон, 2012. 340 с.
18. Професійна педагогічна освіта : компетентнісний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 412 с
19. Сисоєва С. О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти. Луцьк : Волин. обл. друк., 2009. 460 с
20. Степанченко Н. І. Інноваційні технології у професійній підготовці майбутніх учителів фізичного виховання : навч-метод. Посібник. Львів : ДРУКАРТ, 2013. 66 с.
21. Степанченко Н. І. Концепція професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання. Львів : ДРУКАРТ, 2016. 42 с
22. Степанченко Н. І. Методика професійної підготовки учителів фізичного виховання : навч-метод. посібник. Львів : ДРУКАРТ, 2016. 62 с.
23. Степанченко Н. І. Система професійної підготовки учителів фізичного виховання : монографія. Львів : Піраміда, 2016. 652 с.
24. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у зарубіжних країнах: методична розробка. Запоріжжя: ЗДУ, 2002. 43 с.
25. Сущенко Л. П. Становлення і розвиток вітчизняної системи професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту : навч. посіб. К.: Екмо, 2004. 158 с.
26. Теорія і методика фізичного виховання : підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання та спорту : в 2 т. / [ред. Т. Ю. Круцевич]. К. : Олімпійська література, 2008. Т. 1 : Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. 391 с. Т. 2 : Методика фізичного виховання різних груп населення. 367 с.
27. Тимошенко О. В. Оптимізація професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури: монографія. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. 420 с
28. Худолій О.М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання : [навчальний посібник]. Харків: «ОВС», 2008. 406 с.
29. Чайка В. М. Підготовка майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності : монографія. Тернопіль : ТНПУ, 2006. 275 с.
30. Шиян Б. М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті. Тернопіль : Богдан, 2008. 276 с.

Допоміжна література:

1. Джуринський П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності: [монографія] Одеса : В-во ТОВ "Лерадрук", 2012. 422 с.
2. Мазоха Д. С. Педагогіка : навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
3. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. СПб. : Питер, 2003. 713 с.

Інтернет ресурси

1. Бібліотека Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського (м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 36)
2. Одеська державна наукова бібліотека імені М. Горького (м. Одеса, вул. Пастера, 13)
3. Електронні бібліотеки:
[http // www.koob.ru](http://www.koob.ru)
[http // www.psy.pu.ru](http://www.psy.pu.ru)
[http // www. e-catalog.name](http://www.e-catalog.name)